

תשובות הגר"ח (כת"י)

שופטים

ש. שופטים י"ז ט"ו. שום תשים עליך מלך וגו'. בביאור תשועת אדם עמוד ל"ט כתב מרן שליט"א וז"ל, ועל נפש כו' ואין אדם מת אלא מתוך הבטלה כו' ובטלה הוא מדברי תורה כמ"ש כו' עכ"ל, ואולי יש להוסיף הכא הא דאיתא בשבת ל' ב' גבי דוד המלך ע"ה, כל יומא דשבתא הוה יתיב וגריס כולי יומא ההוא יומא דבעי למינח נפשיה קם מלה"מ קמיה ולא יכיל ליה דלא הוה פסק פומיה מגירסא אמר מאי איעביד ליה הוה ליה בוסתנא אחורי ביתיה אתא מלה"מ סליק ובחיש באילני נפק למיחזי הוה סליק בדרגא איפחית דרגא מתותיה אישתיק ונח נפשיה כו', וממה דברגע דאישתיק מד"ת נח נפשיה חזינן דאדם מת מהבטלה מד"ת.

ת. היינו הך.

ש. בהנ"ל. בגמ' הנ"ל יש לדקדק חדא בהא דאמרי' ולא יכיל ליה דלא הוה פסק 'פומיה' מגירסא ומשמע דדוקא משום ש'פומיה' לא פסק לכן לא היה יכול לו מלה"מ, אבל אם היה רק במחשבה כן היה יכול לו, וקצת צ"ב שהרי סוף סוף הוא עוסק בתורה. [ואולי אי"ז ק' כי יתכן שהגמ' קאמר את המציאות שהיה שעסק בפומיה אבל לא שאם היה עוסק רק במחשבה כן היה יכול לו].

ת. מחשבה כמעשה.

ש. בהנ"ל. עוד יש לדקדק דמשמע דכל זמן דלא איפחית דרגא מתותיה לא פסק פומיה מגירסא אף שכבר נפק למיחזי וזהו ממה דקאמר דאישתיק רק אחר שאיפחית דרגא מתותיה ולא קאמר שאישתיק כשנפק למיחזי, וכן מסתברא שהרי ידע שאם פוסק מגירסא ה"ז סכנה מיתה ולכן לא פסק אף שפק למיחזי ורק כשאיפחית דרגא אז בעל כרחו אישתיק ולא מרצונו וכך היה יכול לו מלה"מ, וכן מלה"מ ידע שאם לא יפסיקו בעל כרחו לא יוכל לו ולכן עשה דבר שיהיה בעל כרחו של דוד המלך ע"ה, וחזינן גדלותו שאף שנפק למיחזי מ"מ לא פסק כלל פומיה מגירסא.

[ומה שנפק למיחזי לכאור' חשש שמא יש חשש פיקוח נפש ונפק לבדוק אם זה מצוה שיכולה להיעשות ע"י אחרים].

והאם הוא דיוק נכון, דאל"כ הול"ל אישתיק קודם שאמר שאיפחית דרגא וכו"ל.

ת. היינו הך.

ש. שופטים כ' י"ט. פסחים נ"ב ב'. ר' אילעאי קין בפנייתא דשביעית היכי עביד הכי לאכלה אמר רחמנא ולא להפסד כו'. צ"ב דהא גם בלא איסור שביעית ג"כ אסור לקוץ עץ פירות וכמ"ש סוף פרשת שופטים ולמה מקשינן דוקא משום איסור שביעית. ת. לצורך מותר.¹

ש. שופטים כ"א א'. עגלה ערופה. פסחים כ"ו א'. ת"ש הכניסה לרבקה ודשה כשירה בשביל שתינק ותדוש פסולה והא הכא דלא אפשר וקא מיכוין וקתני פסולה כו'. יש לשאול, למה חשיב דלא אפשר, דנימא ליה דאם העגלה צריכה לינוק שלא יתן את אמה עתה לדוש ואף אם היא כבר באמצע לדוש נימא ליה שיוציאה כדי להניק העגלה ואח"כ תמשיך לדוש, ולמה זה חשיבא דלא אפשר. ת. אין חייב להפקיר פרתו.²

ש. בהנ"ל. פסחים כ"ו ב'. פרש"י וז"ל, שכן עליה עוף. בפרה אדומה קאי שפרח ונח על גבה אע"ג דכתיב לא עלה עליה עול דמשמע עליה אפילו עליה בעלמא ואי משום דכתיב עול הא מרבינן ביה שאר עבודות במסכת סוטה אפ"ה בהא עלייה כשרה דלא ניחא ליה והוא הדין להכניסה לרבקה ודשה עכ"ל, לכאורה צ"ב למה זה 'הוא הדין להכניסה לרבקה' כו', והיינו, דלמה נימא דהכנסתה לרבקה אי"ז ניחא ליה, דבשלמא גבי פרה אדומה אין לו שום ענין בעליית העוף ע"ג הפרה, אבל כאן בעגלה ודאי יש לו ענין להכניסה, ונהי שאין לו ענין להכניסה דוקא כדי לדוש מ"מ הא יש לו ענין להכניסה כדי לינוק, ומשא"כ בפרה אדומה שאין לו שום ענין בעוף שעולה על גבי הפרה, וא"כ, למה זה 'הוא הדין' כו'. וצ"ב. ת. למעשה היינו הך.³

תשובות הגר"ח

על נביאים וכתובים (כת"י)

ש. שיר השירים.⁴ כתב מרן שליט"א שם (עמ' רצ"ב) בזה"ל: אשכל הכפר דודי לי בכרמי עין גדי כו' וי"ל כו' ואיתא בילקוט טען שר של מצרים הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז א"ל

¹ עי' רמב"ם פ"ו מהלכות מלכים ה"ט.

² היינו שאינו חייב להפקיר את זמן עבודת דישת פרתו וממילא הוי 'לא אפשר', ועי' לעיל כ"ה ב' בתוד"ה לא אפשר בשם ר"י דלא אפשר אי"ז שלא אפשר כלל אלא שא"א אלא בטורח גדול יעו"ש.

³ היינו דרש"י כתב 'הוא הדין' כי אף שאולי היה סברא לחלק וכמ"ש בשאלה, מ"מ למעשה הגמרא לא חילקה כן אלא סברה שלמעשה הדין שנאמר בפרה אדומה הוא גם בעגלה ערופה, שבשניהם ה"ז 'אי"ז ניחא ליה', וכיון שלמעשה אין חילוק וכנ"ל לכן כתב רש"י 'הוא הדין'. וטעם הדבר שבאמת אין חילוק אף שלמעשה העגלה גם דשה, כבר הק' כן בתוד"ה עלה עליה זכר יעו"ש.

הקב"ה הללו עבדו מתוך אונס ומתוך טירוף הדעת כו' וא"כ אח"כ כשעבדו לעגל וגילו דעתייהו דניחא להו בע"ז א"כ בטל התירוף שעבדו מתוך אונס ונאסף גם חטא זה של הגדיים והטלאים שעבדו במצרים על חטא העגל כו' והיינו שעתה נתברר למפרע דגלו דעתייהו שגם שלא מתוך אונס עושין כן, ע"כ. ולכאורה צ"ב היאך אפשר לומר דבטל התירוף שעבדו מתוך אונס והרי האמת היא שכך הי' שעבדו מתוך אונס שהרי הקב"ה בעצמו אמר כן שעבדו מתוך אונס. גם צ"ב למה אי"ז חשיב אונס ועכ"פ טירוף הדעת לישראל בעגל, כי נהי שהערב רב עבדו העגל מתוך אונס מ"מ ישראל למה אי"ז חשיב להו שעבדו מתוך טירוף הדעת ואונס שהערב רב בלבלו אותם וגם השטן הראה להם כמין דמותו של משה.

ת. דגלו דעתייהו דניח"ל.⁵

רות

ש. רות. כתב מרן שליט"א (טעמא דקרא, רות) וז"ל, ישלם ה' פעלך ותהי משכורתך שלמה. קשה הא שכן מצוה בהאי עלמא ליכא, אבל כל זה רק בשכר על מעשה המצוה, אבל על מה שבאת להיות תחת כנפיו שלא היית מחויבת כלל בזה יתכן שכר בהאי עלמא כדמצינו שהקב"ה מטיב לגרים [כדאיתא במסכת גרים פרק ד'] ע"כ. וחכ"א העיר מדאמרי' ביבמות מ"ח ב' גרים בזמן הזה מעונין ויסורין באין עליהן כו' מפני ששהו לכנס תחת כנפי השכינה כו', וא"כ מבואר בהיפוך. וצ"ב בדברי מרן שליט"א.

ת. א. שניהם אמת.

ב. מ"מ בכלל החשיבות.

קהלת

ש. קהלת. איתא בקהלת רבה (פ"ז סי' ד') את מוצא כשהצדיקים נולדין אין בריה מרגשת וכשמתין הכל מרגישים כשנולדה מרים לא הרגיש בו בריה וכשמתה נסתלקה הבאר והרגישו הכל הבאר הודיעה מיתתה נולד אהרן כהן גדול ולא הרגיש בו בריה וכשמת נסתלקו ענני כבוד הרגישו הכל הענן הודיע מיתתו נולד משה רבינו ולא הרגיש בו בריה וכשמת הרגישו הכל המן הודיע מיתתו ששבת נולד יהושע ולא הרגיש בו בריה וכשמת הרגישו הכל כו' נולד דוד ולא הרגיש בו בריה וכשמת הרגישו בו הכל כו' נולד שמואל ולא הרגיש בו בריה וכשמת הרגישו הכל כו'. הנה במה דקאמר נולד משה רבינו 'ולא הרגיש בו בריה' יש לשאול דהא גבי משה

⁴ע"ע בס"ד עשרות תשובות למגילות, בספרנו תשובות הגר"ח ח"א.

⁵לכאורה זהו תשובה רק על שאלה קמא והיינו דנכון הוא שעבדו ע"ז במצרים מתוך אונס גמור אבל אין מתחשבין בזה אחר שעבדו גם שלא מתוך אונס דזה מגלה על זה. ומ"מ לכא' עדיין צ"ב שאלה בתרא למה העגל עצמו לא חשיבא אונס גמור לישראל.

רבינו כתיב (שמות ב' ב') ותהר האשה ותלד בן ותרא אתו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים ופרש"י מחז"ל וז"ל כי טוב הוא. כשנולד נתמלא הבית כלו אורה עכ"ל, ולכאו' צ"ב.

ת. ברי' חוץ מאמו.

נ"ב: ביום רביעי בשבוע זה, נתבשרנו בשורה מרה על פטירת סבתנו אם אמי תליט"א, האשה הצקנית מרת שרה בינה ע"ה זינגר, בת הרב יעקב ישראל פרל זצ"ל, אשת זקננו הרב דוד צבי זצ"ל, ונטמנה בחלקת חוג חתם סופר בבית החיים סגולה פ"ת, והיא בת צ"ד שנים, היתה אשה גדולה שעברה את השואה הנוראה באושוויץ וכו', שם אספה אוכל כפי שידה הגיעה וחילקה בהיחבא לנערות, הקימה את ביתה אחר השואה דור של תורה, זכתה בביתה שבארץ ישראל לביקורם של מרן ה'חזון איש' זיע"א ומרן ה'אמרי חיים' מויזניץ זיע"א, זכתה וראתה חמש דורות, עבדה בהתנדבות קרוב לשלושים שנה בבית הרפואה מעייני הישועה במסירות נפש עצומה בחדרי הלידה ובמחלקות היולדות, שם עברו תחת ידיה אלפי אלפי נשמות טהורות עם ביאתם לעולם, נטלה תמיד ידי היולדות לטהרה אחר לידת התינוקות הרכים, אף בשבתות עלתה ז' קומות כדי לסייע שם, העבירה על מידותיה באופן שאין כמוהו בנמצא, מדת סבלנותה לא ידעה גבולות, ומחלה על כל עלבון בשתיקה, מדת שתיקותה היתה לשם דבר, התפללה בציבור בבית הכנסת שנים רבות, עזרה במסירות נפש גדולה לגדל צאצאיה כדי שיוכלו לעסוק בתורה מבלי מפריע, נתנה רבות רבות משלה לאחרים אף בסתר מבלי ידיעה המקבלים, ולעצמה הסתפקה במועט שאין בהשגותינו. סבלה יסורים קשים ומרים ולא התלוננה וקיבלה הכל באמונה תמימה ושלימה. נפטרה בפתע פתאום במיתת נשיקה בין השעות 4 לשעה 5 לפנות בוקר של יום רביעי. תנצב"ה. יהי רצון שתהיה מליצת יושר עלינו ועל כלל ישראל אכ"ר.

נבקש מאד מכל אחד ואחד ללמוד משניות כפי האפשר לעילוי נשמתה הטהורה - מרת שרה בינה בת רבי יעקב ישראל תנצב"ה.

<<< נשמח מאד מאד להערות הארות וביאורים לתשובות מרן שליט"א הנ"ל.

<<< מצורף קובץ נוסף של חידו"ת על פרשת שופטים, מתוך ספרנו מאור אהרן שי"ל בשנת תשס"ט, ונשמח להערות והארות בס"ד.

<<< אפשר בס"ד להשיג אצלנו במייל את ספרי התשובות שכבר הודפסו בס"ד ושאר ספרים אי"ה.

<< ניתנת הרשות ואף מצוה גדולה היא למי שיש בידו וברשותו האפשרות להעביר הלאה את התשובות לכל מאן דבעי, אם ע"י אימייל ואם ע"י שידפוסו, הכל כדי לזכות את הרבים ולהגדיל תורה ולהאדירה, ולציין כתובתינו ע"מ שאם יהיו הערות והארות יוכלו לשולחם אלינו בעזרת השי"ת.

בברכה מרובה, אהרן בן הגאון הגדול רבי יעקב הלוי שליט"א גרנדש,

חזון איש 2/2 ת"ד 3096

זכרון יעקב, ארץ ישראל, פל': 0548408381